

Quicksan Windenergie gemeente Oirschot

1 RUIMTELIJK BELEID WINDENERGIE

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het beleidskader voor windenergie. Zowel het Rijk als de Provincie voeren beleid op de ruimtelijke randvoorwaarden en samen met het rijk heeft de provincie een taakstelling op zich genomen. Uitgangspunten zijn de richtlijnen uit de Vijfde Nota en de concept streekplannen van de Provincie. Besloten wordt met een conclusie.

1.1 MOGELIJKHEDEN RIJKSBELEID; VIJFDE NOTA

Op dit moment wordt de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening (VIJNO) besproken. Deze moet gaan dienen als richtlijn voor het ruimtelijk beleid van provincies en gemeentes. Hoewel de VIJNO nog niet definitief is en er vanuit de verschillende belangengroeperingen en lagere overheden veel commentaar op is, is gekozen om deze nota wel in het onderzoek mee te nemen. In de ontwerp- Planologische Kernbeslissing zijn richtlijnen voor de plaatsing van windturbines opgenomen. Het beleid is er op gericht windturbines zoveel mogelijk te bundelen tot lijnen of parken en te plaatsen op industrieterreinen en langs vaarwegen. Bij de vestigingskeuze gelden de volgende criteria:

- bij voorkeur plaatsing in jonge, grootschalige landschappen
- bij voorkeur plaatsing aan de rand van open ruimten. Het effect van visuele omheining van de open ruimte moet worden vermeden;
- nieuwe windturbines worden niet toegestaan in open landschappen, tenzij ze landschappelijk goed inpasbaar zijn, en onmisbaar zijn om de taakstelling voor windenergie te halen;
- windturbines kunnen niet worden geplaatst in groene contourgebieden, tenzij dat onmisbaar is om de taakstelling te halen en na toetsing aan het daarvoor geldende beschermingsbeleid.

Kaart Kwaliteit Natuur en Landschap (5e nota)

1.2 TAAKSTELLING PROVINCIE NOORD-BRABANT

Op 10 juli 2001 heeft het Rijk met de provincies afspraken gemaakt over de plaatsing van windturbines (BLOW). De provincies hebben de taak om 1500 MW aan windenergie te hebben gerealiseerd op 31 december 2010. In 1991 hadden slechts de windrijke provincies in Nederland een taak binnen de bestuursovereenkomst, nu zijn alle provincies in Nederland verantwoordelijk.

Provincie	Taakstelling BPW'91 (MW)	Vermogen per 1/1/2001 (MW)	Taakstelling BLOW (MW)
Groningen	50	58	165
Fryslân	200	69	200
Drenthe	-	1	15
Overijssel	-	0	30
Gelderland	-	0	60
Flevoland	125	136	220
Utrecht	-	0	50
Noord-Holland	250	62	205
Zuid-Holland	150	43	205
Zeeland	250	46	205
Noord-Brabant	75	27	115
Limburg	-	1	30
Totaal	1.100	443	1500

1.3 MOGELIJKHEDEN PROVINCIAAL BELEID; STREEKPLAN

In het vigerend streekplan Noord-Brabant is ca. 84 MW planologisch vastgelegd. Het BPW vroeg toen tenminste 75 MW. De planologische vertaling daarvan op gemeentelijk niveau blijft, zoals in de meeste provincies, daarbij achter. In het kader van de integrale herziening van het streekplan wordt het windbeleid momenteel herzien. Het nieuwe streekplan zal naar verwachting medio 2002 worden vastgesteld. Vooruitlopend daarop zal de provinciale visie op windenergie reeds in de loop van 2001 worden vastgesteld. Het is de bedoeling om daarna via regionale windoverleggen het overleg met gemeente te starten over een concrete invulling van de provinciale taakstelling. In afwachting daarvan wijst de provincie nog geen concrete locaties aan.

Plankaart 1: Ruimtelijke hoofdstructuur
Ontwerp-Streekplan Noord-Brabant 2002

LEGENDA	
Grens regionale natuur- en landschapseenheid (RNLE)	
GROENE HOOFDSTRUCTUUR	
GHS-natuur	
GHS-landbouw	
AGRARISCHE HOOFDSTRUCTUUR	
AHS-landchap	
AHS-landbouw:	
Glastuinbouw - vestigingsgebied	
Glastuinbouw - doorgroengebied	
Glaboontestgebied	
Zoekgebied veevoeding	
AHS-overig	
Bos en heide buiten Noord-Brabant (1997)	
Oppervlaktewater (1997)	

Het ontwerp-streekplan van de provincie Noord-Brabant is opgebouwd uit twee plankaarten: een Ruimtelijke Hoofdstructuur (zie hierboven) en een plankaart voor Elementen van de onderlaag. In dit rapport is de streek direct rond Oirschot en die delen van beide legenda's die het meest voor de quick scan windenergie van belang zijn opgenomen. In de plankaarten staat een interessante aanleidingen voor windenergie; het vestigingsgebied voor glastuinbouw tussen Oirschot en Spoorndijk (rood gearceerd plankaart 1). Het is verder opvallend dat een groot deel van Oirschot valt binnen de Groene Hoofdstructuur en dat in het zuidwesten Airport Eindhoven zich bevindt.

Plankaart 2: Elementen van de onderste laag
Ontwerp-Streekplan Noord-Brabant 2002

LEGENDA	
Grens regionale natuur- en landschapseenheid (RNLE)	
GHS-NATUUR	
Natuursamen	
Overige bos- en natuurgebied	
Ecologische verbindingzone	
GHS-LANDBOUW	
Leefgebied kweekbare soorten	
Leefgebied struikgewas	
Natuurontwikkelingsgebied	
AHS-LANDSCHAP	
RNLE-landschapdeel	
Leefgebied dassen	
Waterontwikkelingsgebied	
AHS-LANDBOUW	
Bos en heide buiten Noord-Brabant (1997)	
Oppervlaktewater (1997)	
Aardkundige waarden	
Openheid	

1.4 CONCLUSIE:

Zowel vanuit de Rijksoverheid als vanuit de Provincie wordt er op dit moment plaatsingsbeleid gemaakt voor windturbines. De provincie heeft als doelstelling om voor eind 2010 175 MW aan windenergie te realiseren. De verwachting is dan ook dat zij een positief en actief windbeleid gaan voeren. De resultaten van dit onderzoek zullen getoetst moeten worden op het provinciaal beleid zodra dit bekend is. Wel bekend is dat een groot deel van Oirschot valt binnen de (concept-) provinciale groene hoofdstructuur, dat een mogelijke vestigingslocatie voor glastuinbouw zich bevindt ten westen van Oirschot en dat Eindhoven Airport gelegen is in het zuid-oosten.

Stappen naar een duurzame energievoorziening

2 RUIMTELIJKE MOGELIJKHEDEN VOOR WINDENERGIE

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de landschappelijke opbouw van het buitengebied van Oirschot en in de ruimtelijke aanleidingen voor windenergie daarbinnen. Er worden drie zoekgebieden onderscheiden; de A-58, het Wilhelminakanaal en bedrijventerrein De Stad. Verder wordt ingegaan op de planologische speelruimte en de relatie met het beleid van de gemeente inzake de plaatsing van GSM-masten. Het hoofdstuk wordt besloten met een conclusie.

2.1 LANDSCHAP VOOR TURBINES; ZOEKGEBIEDEN

Oirschot is een zeer groene landelijke gemeente binnen de stedelijke invloedssfeer van de gemeente Eindhoven. Naast een aantal open gebieden kenmerkt een groot deel van het buitengebied zich door beslotenheid. In de landschapsvisie (sept. 1999) worden zes landschapseenheden onderscheiden:

1. beken/ beekdalen
2. grotere bos- en natuurgebieden
3. oude cultuurgronden (incl. open akkercomplexen)
4. besloten agrarische gebieden/ bosrandzones
5. grootschalige jonge ontginningen
6. De Mortelen

Conform de richtlijnen van de vijfde nota bieden de **grootschalige jonge ontginningen en de open akkercomplexen** in Oirschot aanleiding tot nadere beschouwing. De jonge ontginningen zijn relatief weidse open gebieden met een grootschalig, vaak rationeel, ontginningspatroon en in gebruik als landbouwgrond. De grote akkercomplexen worden vooral gekenmerkt door relatieve openheid en soms een bolle ligging. Het ruimtelijk plaatsingsbeleid van de rijksoverheid legt verder de nadruk op aansluiting bij structurelementen. In Oirschot zijn dit de rijksweg **A58**, hoogspanningslijnen en de spoorlijn. Windturbines moeten een zekere afstand houden tot hoogspanningsleidingen en de spoorlijn ligt niet binnen het gemeentelijk grondgebied. Voornaamste huidige aanleiding voor windenergie is derhalve de A58. Een interessant zoekgebied voor de plaatsing van windturbines is dan ook het westelijk gedeelte van de A-58, in het relatief open gebied van de grootschalige jonge ontginningen van Oirschot. De plannen voor een vestigingslocatie voor glastuinbouw vormen in het kader van de duurzame ontwikkeling van glastuinbouwgebieden een extra aanleiding voor de ontwikkeling van en koppeling met windenergie. Op quick-scan niveau lijkt er ruimte te zijn voor ongeveer 5 windturbines van 1,5 MW.

Zoekgebied A-58

Een andere structuurelement in de gemeente Oirschot waarbij windturbines bij kunnen worden aangesloten is het **Wilhelminakanaal**. Het gaat hierbij om het gebied ten oosten van Oirschot, in visuele relatie tot bedrijventerrein De Stad, op de daar aanwezige open akkercomplexen. Oirschot heeft recent een bestemmingsplan buitengebied in kaart gebracht. Hierop staan de natuurkerngebieden en natuurontwikkelingsgebieden aangegeven. Het zoekgebied aan het Wilhelminakanaal valt volgens dit bestemmingsplan niet in een natuurgebied, in de concept-streekplankaarten van de provincie staat het gebied ten zuiden van het kanaal echter aangeduid als **bos- en natuurgebied**. De planologische mogelijkheden voor windenergie op deze locatie dienen dan ook nog nader te worden afgestemd met de provincie.

In het oostelijk zoekgebied is ons een mogelijke initiatiefnemer bekend. Het project bevindt zich nog in de oriënterende fase. Het gaat hierbij om de locatie De Rijt, evenwijdig aan het Wilhelmina kanaal. Voor de gemeente kan een concreet **initiatief** aanleiding zijn om het als een pilotproject aan te wijzen en zodoende leerervaring op te doen met windenergie. Dit zoekgebied valt onder een **militair laagvlieggebied**. Het beleid van het ministerie van Defensie in laagvlieggebieden is dat in principe obstakels hoger dan 30 meter niet wenselijk zijn, maar niet actief worden tegengehouden mits voldaan wordt aan markerings- en lichteisen. Dit geldt voor zowel GSM- masten als, in ieder geval op deze locatie, voor windturbines. Op quick-scanniveau lijkt er ruimte te zijn voor minstens 2 turbines van 1,5 MW aan de noordzijde van het kanaal en 3 turbines van 1,5 MW aan de zuidkant.

Zoekgebied Wilhelminakanaal

Beide zoekgebieden bieden mogelijkheden voor een cluster van windturbines. Op het bedrijventerrein **de Stad** zelf zouden ook mogelijkheden kunnen zijn maar waarschijnlijk betreft dit dan, wegens noodzakelijke afstand vanwege geluidsnormeringen en noodzakelijke afstand tot de aanwezige hoogspanningsleiding, een solitaire turbine. Wel zou deze turbine visueel goed aansluiten bij de turbines langs het Wilhelminakanaal. Ook op bedrijventerrein **de Scheper** zal waarschijnlijk ruimte zijn voor minstens een solitaire turbine. Bij het maken van de quick scan was geen kaartmateriaal aanwezig over de planvorming van dit bedrijventerrein. De meeste kans op een geslaagde landschappelijke aansluiting van een windproject bij een bedrijventerrein is als deze functiebestemming in een vroegtijdig stadium volwaardig wordt meegenomen en de mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik expliciet worden meegewogen.

2.2 SPEELRUIMTE

De grootste mogelijke beperking voor zowel het A-58 zoekgebied ten westen als ten oosten van Oirschot is de relatief nabije ligging ten opzichte van **Eindhoven Airport**. De Nederlandse Luchtvaart Dienst (NLD) hanteert inzake obstakels bij luchtvaartterreinen grofweg drie zones; in de eerste zone direct rondom het vliegveld geldt een maximale bouwhoogte van 45 meter. In de derde zone zijn bouwhoogtes mogelijk van 150 meter en hoger en in de middelste zone zijn hoogtes tussen de 45 en de 150 meter hoogte mogelijk (zie overzichtskaart). Het wil echter niet zeggen dat windturbines binnen deze straal niet mogelijk zouden zijn; bij specifieke projecten in deze zone dient echter overlegd te worden met de bevoegde instanties over de speelruimte en de gevolgen voor de luchtvaart. Een moderne binnenlandturbine heeft een masthoogte van 80 meter en een tiphoogte van 120 meter. Lagere masthoogtes zouden voor een rendabel project mogelijk kunnen zijn indien sprake is van vrije toevoer van de wind, d.w.z. indien er geen obstakels als bomen, huizen of anderszins in de buurt zijn. In Oirschot is dat nauwelijks het geval. Het windaanbod bepaalt de minimale ashoogte voor een rendabel project.

Verder wordt de speelruimte bij het vinden van een optimaal inrichtingsplan bepaald door de eisen die gesteld worden aan de milieu- en de bouwvergunning. Een **AmvB** die specifiek voor de plaatsing van windturbines duidelijk de milieu-eisen beschrijft is door de Rijksoverheid in de maak. In deze interimperiode zou met de provincie Noord-Brabant moeten worden overlegd welke eisen op dit moment

voor realisatie van een project in Oirschot van toepassing zijn. Het gaat dan met name om de manier waarop geluid wordt berekend, de windnormcurve.

2.3 PLAATSINGSBELEID GSM-MASTEN

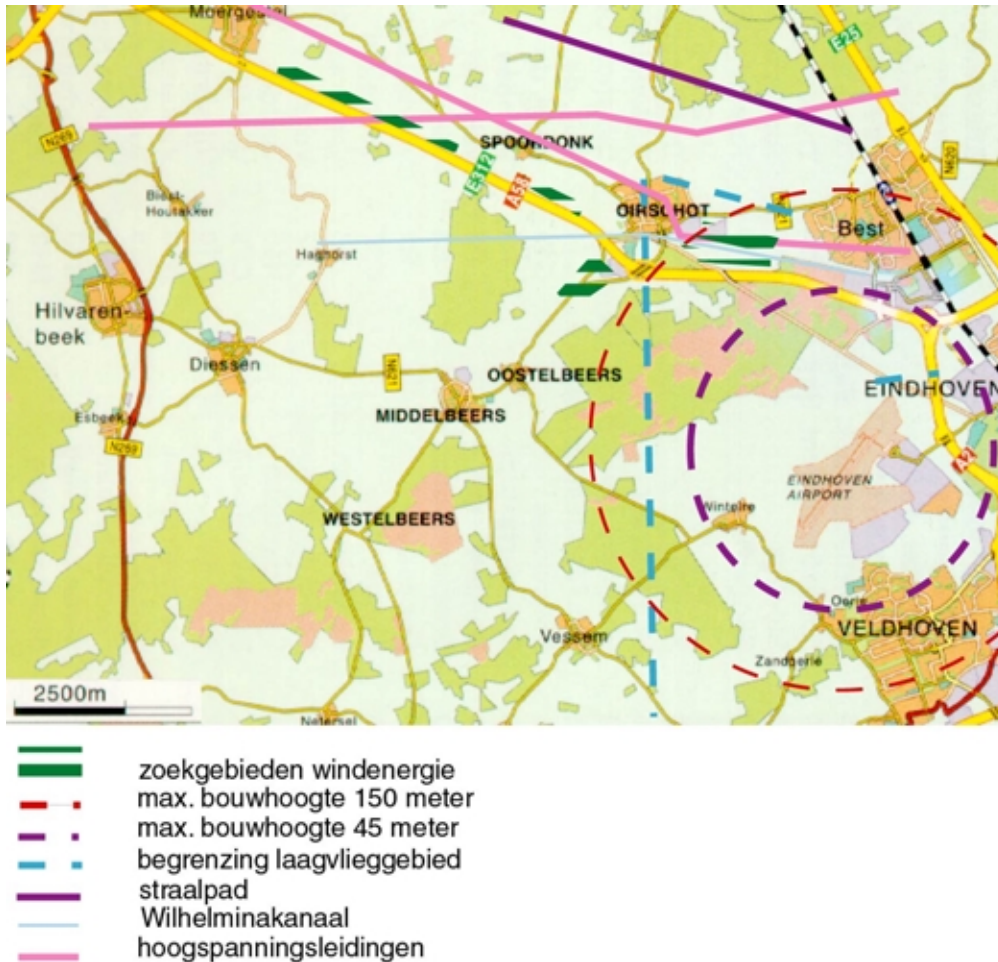
In de quick scan is getracht zoveel mogelijk aan te sluiten bij het **plaatsingsbeleid van GSM-masten** (april 2001). De **overeenkomsten** in het beleid zijn dat zowel GSM-masten als windturbines gebiedsvreemd object in het landschap zijn en derhalve de ruimtelijke inpassing een belangrijk aandachtspunt is. Verder dienen beide objecten zoveel mogelijk buiten de natuurgebieden geplaatst te worden en dient indien mogelijk te worden aangesloten bij structuurelementen. Een windturbine **verschilt** met een GSM-mast wat betreft de schaal, een moderne binnenlandturbine heeft een masthoogte van 80 meter, en invloed op de omgeving (geluid, schaduw). In die zin is het plaatsingsbeleid van windturbines complexer dan het opzetten van GSM-beleid.

2.4 CONCLUSIE

In Oirschot zijn vanuit de richtlijnen voor de plaatsing van windturbines uit het ontwerp-PKB van de Vijfde Nota drie zoekgebieden te onderscheiden;

1. Zoekgebied 1: de A-58 ten westen van Oirschot. Hier is ruimte voor een grote lijnopstelling evenwijdig aan de snelweg van minimaal 5 turbines van 1,5 MW.
2. Zoekgebied 2: Het Wilhelminakanaal ten oosten van Oirschot. Hier is ruimte voor een lijnopstelling evenwijdig aan de zuidkant van het kanaal van maximaal 5 turbines van 1,5 MW.
3. Zoekgebied 3: De bedrijventerreinen De Stad en de Scheper. Op quick scan niveau biedt een nieuw aan te leggen bedrijventerrein de meeste mogelijkheden voor een windproject. Op het bestaande bedrijventerrein de Stad is op quick scan niveau gelimiteerde ruimte voor plaatsing van een turbine wegens de hoogspanningsleiding en afstandsnormen voor geluid.

In totaal is er in principe ruimte voor minimaal 15 MW aan windenergie, uitgaande van 1,5 MW-turbines.

Overzicht zoekgebieden windenergie Oirschot

In een vervolgonderzoek moeten de volgende aspecten nader worden uitgezocht;

- Wat is voor de locaties vanuit het windaanbod de minimale ashoogte voor een rendabel project?
- Wat is exact de maximale bouwhoogte ten gevolge van de invliegfunnels van Eindhoven Airport? Van belang voor zoekgebied 2 en zoekgebied 3.
- Biedt het nieuwe streekplan van de provincie planologisch de mogelijkheid voor vestiging van windturbines? Dit is met name van belang voor zoekgebied 2.
- Op welke wijze kunnen windturbines meegenomen worden in de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied ten westen van Oirschot? Van belang voor zoekgebied 1. Dit betreft planologische mogelijkheden maar ook b.v. participatie, bijdrage in duurzaamheidsdoelstellingen, infrastructuur.